

تصاویر طنز آمیز

در کلام ادیبان فارسی

www.ketab.ir

محمد اکبری

سرشناسه	: اکبری، محمد، ۱۳۵۲ مهر -
عنوان و نام پدیدآور	: تصاویر طنز آمیز در کلام ادیبان فارسی / محمد اکبری.
مشخصات نشر	: قم: اثر قلم، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۴۳۸ ص.
شابک	: ۸۰۰۰۰ ریال 3-42-7581-622-978:
وضعیت فهرست نویسی	: فیفا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۴۲۰ - ۴۲۴.
موضوع	: شعر طنز آمیز - مجموعه ها - Humorous poetry -- Collections
موضوع	: ادبیات فارسی -- لطایف و حکایات
موضوع	: Persian literature -- Anecdotes
موضوع	: شاعران ایرانی -- نقد و تفسیر
موضوع	: Poets, Persian -- Criticism, interpretation, etc.
رده بندی کنکره	: ۴۰۷۵ PIR
رده بندی دیویی	: ۰۰۸/۱۴۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۶۵۲۷۲۲
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیفا

تصاویر طنز آمیز در کلام ادیبان فارسی

تألیف:	محمد اکبری
ناشر:	اثر قلم
چاپ:	احسان
نوبت چاپ:	اول ۱۴۰۰
شمارگان:	۵۰۰ نسخه
شابک:	۳-۴۲-۷۵۸۱-۶۲۲-۹۷۸
ناظر چاپ:	محمد احسانی
قیمت:	۸۰۰۰۰ تومان
صفحه آرای:	خدمات کامپیوتری احسان

آدرس: قم، مجتمع ناشران، واحد ۲۳۷

شماره تماس: ۰۹۱۷۵۹۸۴۹۶۸ / ۰۹۱۲۴۵۱۶۲۴۲ / ۰۳۷۸۸۴۲۶۷۸ - ۰۲۵

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
.....	مقدمه
فصل اول: طنز	
۱۹	تعریف لغوی طنز
۲۳	تعریف اصطلاحی طنز
۳۰	تاریخ طنز
۳۲	انواع طنز
۳۲	انواع طنز در غرب
۳۲	طنز مستقیم
۳۲	طنز یونانی
۳۳	طنز هوراسی
۳۳	طنز غیر مستقیم
۳۴	انواع طنز در ایران
۳۴	طنز اجتماعی
۳۶	طنز صوفیانه
۴۲	طنز عامیانه

۴۶	طنز طعامی
۵۱	طنز حماسی
۵۴	طنز تصویری
۵۴	کارتون
۵۵	کاریکاتور
۵۶	طنز سیاه
۵۷	طنز سوررئالیستی
۵۸	علل گرایش به طنز و هزل و شوخ طبعی
۶۰	فایده و نتیجه‌ی طنز
۶۲	عناصر طنز
۶۵	علل خنده‌آور در طنز
۶۹	تفاوت طنز با مسخرگی
۷۰	تفاوت طنز با هزل
۷۳	تفاوت طنز با هجو
۷۶	تفاوت طنز با انتقاد جد
۷۸	طنز و جامعه‌شناسی
۸۳	طنز و طنز در گفتار ایزدی

فصل دوم: معرفی اجمالی مولوی ، فردوسی و سنایی

۸۹	معرفی اجمالی مولوی
۸۹	نام و لقب و پدر
۹۰	تخلص

ولادت.....	۹۲
مذهب مولوی.....	۹۲
وفات.....	۹۳
تربیت اولیه.....	۹۵
جایگاه مولوی.....	۹۷
ملاقات مولوی با شمس و صلاح‌الدین زرکوب و چلبی حسام‌الدین... ۹۹	۹۹
آثار مولوی.....	۱۰۱
آثار منظوم.....	۱۰۱
مثنوی معنوی.....	۱۰۱
دیوان شمس یا دیوان کبر.....	۱۰۶
رباعیات.....	۱۰۷
آثار منثور.....	۱۰۹
معرفی اجمالی فردوسی.....	۱۱۰
نام و لقب و تخلص.....	۱۱۰
تاریخ تولد.....	۱۱۰
فردوسی و اختلاف با محمود غزنوی.....	۱۱۶
جایگاه فردوسی.....	۱۲۶
فرزندان فردوسی.....	۱۲۹
مذهب و عقیده‌ی فردوسی.....	۱۳۰
آثار فردوسی.....	۱۳۴

۱۳۵		خصایص شاه نامه
۱۳۸		اشعار شاه نامه در ارتباط با آیات قرآن و احادیث
۱۴۲		زندگی نامه
۱۴۲		نام و نسب حکیم
۱۴۵		تولد و وفات حکیم
۱۴۶		انقلاب روحی سنایی
۱۵۱		دوره های زندگی سنایی
۱۵۴		اخلاق سنایی
۱۵۶		آثار و سبک و شیوه سخن سنایی
۱۵۸		مذهب حکیم
۱۶۰		ممدوحان سنایی
۱۶۱		سنایی و تحولاتی که در ادب فارسی ایجاد کرده است
۱۶۷		سنایی و شاعران نوپرداز

فصل سوم: بررسی و مقایسه ی تصاویر طنز آمیز در مثنوی،

شاه نامه و حدیقه

۱۷۷		تصویر چیست؟
۱۷۹		طنز در مثنوی و حدیقه
۱۷۹		در سرزنش از قیاس های بی جا و ناروا
۱۹۰		در سرزنش از روزگار و مردم زمانه
۱۹۷		در سرزنش از مدعیان دروغین و دروغگویان
۱۹۷		زیافت تأویل مگس

افتادن شغال در خم رنگ و رنگین شدن و دعوی طاووس کردن میان	
شغالان	۱۹۹
حکایت زن حيله گر و گربه	۲۰۳
حکایت شخصی که دزدان قوچش را بردند	۲۰۵
در سرزنش از بخل و خست	۲۰۸
داستان بهرام گور با لئیک آبکش و براهام یهودی	۲۰۸
داستان طنز آمیز بهرام گور و فرشید ورد	۲۳۲
فریفتن روستایی شهری را و به دعوت خواندن به لابه الحاح بسیار	۲۳۸
قصه درویش که از آن خانه هر چه می خواست، می گفت: نیست	۲۵۱
در سرزنش از انسان های مغرور و خودبین	۲۵۴
حکایت نحوی و کشتیان	۲۵۵
رفتن گرگ و روباه در خدمت شیر به شکایت	۲۵۸
حکایت هندو که با یار خود، جنگ می کرد بر کاری و خبر نداشت که او	
هم بدان مبتلاست	۲۶۲
شکایت گفتن پیرمردی به طبیب از رنجوری ها و جواب گفتن طبیب، او را	
.....	۲۶۴
کشیدن موش، مهار شتر را و معجب شدن موش، در خود	۲۶۷
حکایت دلقک و شاه ترمذ	۲۷۱
در سرزنش از ناشکیبایی و عدم تحمل	۲۷۴
در سرزنش از افراط و تفریط و خشم و شهوت	۲۷۸

مقدمه

ادبیات چشمه‌ی مصفایی است که هر کس فراخور حال و استعداد خود از این چشمه‌ی گوارا آب می‌نوشد. اندیشمندان عرصه‌ی هنر به ویژه شعرا و نویسندگان که خالق این چشمه‌ی بی‌کران هستند از طریق خلق آثار ادبی با مردم جامعه‌ی خویش پیوند ناگسستنی برقرار می‌کنند و به آگاهی و بیداری مردم زمان خود می‌پردازند. این هنرمندان ادب گاه به صورت مستقیم و صریح و گاه غیرمستقیم به بیداری و ارشاد جامعه همت می‌گمارند. در این میان طنزنویسان سهم و نقش به‌سزایی در بیداری افکار عمومی دارند. اینان آنگاه که وضعیت جامعه ایجاب می‌کند با زبان تلخ و گزنده‌ی طنز از نابسامانی‌ها و ظلم و نابرابری‌ها انتقاد می‌کنند و با شمشیر تیز طنز، حاکمان زورگو و ظالمان متکبر را رسوا کرده و با این شیوه به مبارزه با مزوران حاکم بر می‌خیزند.

دستش به انتقام دگر چون نمی‌رسد

شاعر به تیغ تیز زبان می‌برد پناه

از جمله شاعرانی که در زمینه‌ی طنز قلم فرسایی کرده‌اند، می‌توان از عبید زاکانی، علی‌اکبر دهخدا، سعدی، حافظ، سنایی و مولوی نام برد. هرچند

که هدف مولوی و سنایی از بیان داستان‌های طنزآمیز طرح مسائل عرفانی است ولی در مثنوی و حدیقه از این داستان‌های طنزآمیز بسیار دیده می‌شود. در شاه‌نامه‌ی فردوسی هم رگه‌هایی از طنز وجود دارد گرچه طنز فردوسی با دیگر شعرا مثل حافظ، سعدی و ... تفاوت چندانی دارد. با مطالعه‌ی زندگی‌نامه و بررسی آثار این بزرگان این امر بر ما محقق خواهد شد.

محمد اکبری

زمستان ۱۳۹۹

www.ketab.ir